

ผลการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการไตรสิกขา เรื่อง
องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

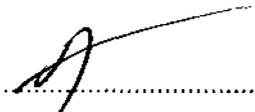
สุคนธ์ ลิกขโกศล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

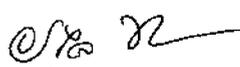
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

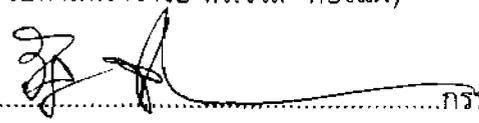
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ แบบ บูรณาการไตรสิกขา เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เสนอโดย นายสุคนธ์ สิกขโกศล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

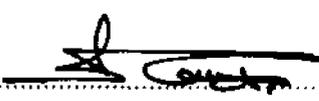

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกล จันทสุนทร)
วันที่ 2 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิบูล จันทรแย้ม)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สันติ แสงสุก)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไตรสิกขาเรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิบูล จันทร์แย้ม
ชื่อนักศึกษา	สุคนธ์ ลิกขโกศล
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาแบบปกติ 3) เปรียบเทียบคุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขา กับแบบปกติ 4) เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขา กับแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน รวม 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไตรสิกขา 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 4) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 5) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนศิลปะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาลงเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาสูงกว่าแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาสูงกว่าแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เจตคติต่อการเรียนศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขาสูงกว่าแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title	Tri Sikkha Integrated Learning Outcome of Art Composition in Art Course Sor 43101 on Matthayomsuksa 6 Students
Thesis Advisors	Asst. Prof. Wilai Thongpae Asst. Prof. Wibool Janyam
Name	Sukon Sikkakoson
Concentration	Curriculum and Instruction
Academic Year	2009

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare Matthayomsuksa 6 students' learning achievement of Art course Sor 43101 before and after taught using Tri Sikkha integrated learning, 2) compare their learning achievement of the course when they were taught using Tri Sikkha integrated learning to using the conventional method, 3) compare their Tri Sikkha virtues (morality, concentration, and wisdom) when they were taught using Tri Sikkha integrated learning to using the conventional method, and 4) compare their attitude towards studying art when they were taught using Tri Sikkha integrated learning to using the conventional method. The sample drawn using simple random sampling totaled 70 Matthayomsuksa 6 students at Sam Chuk Rattanaphokharam School during the first semester of academic year 2009. They were categorized into 2 groups: controlled group and experimental group, which consisted of 35 students each group. The instruments were 1) Tri Sikkha integrated learning plans, 2) conventional, 3) a learning achievement test with a reliability of 0.82, 4) a Tri Sikkha virtues-test with a reliability of 0.85, and 5) an attitude test towards studying art with a reliability of 0.82. Data were analyzed in terms of mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. the student's learning achievement of mentioned course was higher when they were taught using Tri Sikkha integrated learning with a significance level of .05
2. their learning achievement was higher when using Tri Sikkha integrated learning than using the conventional method with a significance level of .05.
3. their Tri Sikkha virtues were higher when using Tri Sikkha integrated learning than using the conventional method with a significance level of .05.

4. their attitude towards studying art was more positive when using Tri Sikkha integrated learning than using the conventional method with a significance level of .05.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก พระเทพโสภณ (ปรีชา อภิวัฒนโธ) เจ้าอาวาสวัดราชบูรณะราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิบูล จันทรย์แย้ม ที่ได้กรุณาถ่ายทอด ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณา ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่กรุณาให้ความรู้ข้อเสนอนะ แนวคิดต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้คำปรึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อเสนอนะ แนวคิด ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม ที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดี และขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รุ่น 12 ศูนย์ เดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการศึกษา ค้นคว้า ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นเครื่อง บูชาคุณพระรัตนไตร คุณบิดา มารดา บุรพจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านแต่อดีตจวบจน ปัจจุบัน

สุคนธ์ สิกขโกศล

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณประการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	12
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	12
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	13
คุณภาพของนักเรียน.....	14
การจัดการเรียนรู้รายวิชา ศ 43101 ศิลปะ.....	15
คำอธิบายรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ.....	16
องค์ประกอบศิลป์.....	18
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	21
ความหมายของการบูรณาการ.....	21
ประวัติความเป็นมาและแนวคิดของการบูรณาการ.....	22
ความสำคัญของการบูรณาการ.....	23
จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ.....	24
ระดับชั้นของการบูรณาการ.....	25

บทที่ 2 (ต่อ)

	หน้า
ลักษณะการสอนแบบบูรณาการ.....	25
ขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ.....	29
หลักการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	33
คุณค่าและประโยชน์ของการสอนแบบบูรณาการ.....	34
คุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา).....	35
ความหมายของคุณธรรม.....	35
ความหมายของไตรสิกขา.....	36
องค์ประกอบของไตรสิกขา.....	38
หมวดศีล.....	39
หมวดสมาธิ.....	41
หมวดปัญญา.....	45
การสอนไตรสิกขา.....	47
คำสอนประเภทชาดก.....	50
การจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	53
ความหมาย.....	53
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	54
ข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	54
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55
ความหมายของผลสัมฤทธิ์.....	55
องค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	56
ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	57
การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	59
เจตคติ.....	61
ความหมายของเจตคติ.....	61
ความสำคัญของเจตคติ.....	61
องค์ประกอบของเจตคติ.....	61
การเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	62
การวัดเจตคติ.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	69

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	73
รูปแบบการวิจัย.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	74
วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ตอนที่ 1.....	90
ตอนที่ 2.....	91
ตอนที่ 3.....	92
ตอนที่ 4.....	93
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	96
สมมติฐานการวิจัย.....	96
วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	112

	หน้า
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ.....	113
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	124
ภาคผนวก จ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไตรสิกขา.....	164
ภาคผนวก ฉ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัด คุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) แบบวัดเจตคติ ต่อการเรียนศิลปะ.....	328
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	361

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม วัดผลก่อนและหลัง การทดลอง.....	74
ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบ บูรณาการไตรสิกขาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน.....	91
ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชา ศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่ม ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขากับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ ก่อนการทดลอง.....	91
ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ในรายวิชาศ 43101 ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขากับแบบปกติ หลังการทดลอง.....	92
ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขา กับกลุ่มที่เรียนแบบปกติก่อนการทดลอง.....	92
ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขากับแบบปกติ หลังการทดลอง.....	93
ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขา กับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ ก่อนการทดลอง.....	93
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ระหว่างที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขากับแบบปกติ.....	94
ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนศิลปะ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบบูรณาการไตรสิกขากับแบบปกติ.....	94

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ภาพ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล.....	59
ภาพ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	60
ภาพ 4 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	76
ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไตรสิกขา.....	78
ภาพ 6 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปะ.....	80
ภาพ 7 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา).....	82
ภาพ 8 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนศิลปะ.....	84